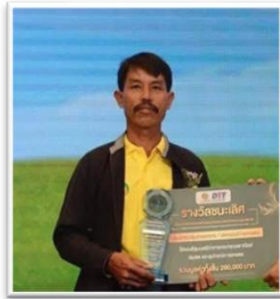

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสะอาด ทำนา

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ เลขที่ ๒๓๓/๒ หมู่ ๑๖ ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

โทรศัพท์ ๐๙๗-๐๒๐๙๘๗๓ Facebook - Line -

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๔ ปี ปัจจุบันอายุ ๕๓ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้

คณะ/สาขาวิชา -

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก

ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๔ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ที่ ๑ ด้านการประมง

แปลงเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

แปลงเรียนรู้ที่ ๓ การเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แปลงเรียนรู้ที่ ๔ ปศุสัตว์/การใช้พื้นที่ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ด้านการประมง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ ปศุสัตว์/การใช้พื้นที่ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต

- การใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสดเพื่อลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ย

- การทำนาหยอดและนาดำเพื่อลดต้นทุนพันธุ์ข้าว และเพิ่มผลผลิต เนื่องจากระยะในการแตกกอของข้าว ช่วยให้ข้าวเจริญเติบโตและสมบูรณ์ดีกว่านาหว่าน และง่ายต่อการกำจัดวัชพืช รวมถึงข้าวปนที่อยู่ในแปลงได้อีกด้วย

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

เศรษฐกิจพอเพียง ไร่นาสวนผสม

-ในพื้นที่มีการปลูกพืชผสมผสาน นาข้าว พืชไร่ พืชสวน และการขุดสระ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

การใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ (คัดแยกเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนนำไปหว่าน ดำ)

-เกษตรกรต้นแบบประสบปัญหาเมล็ดพันธุ์ข้าวชนิดอื่นปนในปริมาณที่มาก จึงแก้ไขปัญหาด้วยการใช้เครื่องคัดแยกเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนที่จะนำไปหว่าน เพื่อลดเมล็ดหญ้าและพันธุ์ข้าวชนิดอื่นที่ปลอมปนมาในทุกๆปีการผลิต

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

เกษตรทฤษฎีใหม่ การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

-วัตถุประสงค์ เพื่อบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร

-ลักษณะการถ่ายทอดความรู้ เน้นจัดสรรพื้นที่ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงรัชกาลที่ ๙

พื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๗๒ ไร่

สระน้ำ ๕ ไร่

ที่อยู่อาศัย คอกสัตว์ ๓ ไร่

นาข้าว ๕๐ ไร่

สวนยางพารา ไม้ป่า และไม้ผล ๔ ไร่

ไร่นาสำปะหลัง ๑๐ ไร่

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร ระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

คุณสะอาด เป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด ซึ่งในการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้งเป็นการประชุมบูรณาการร่วมกับโครงการแปลงใหญ่ แต่ละครั้งจะประชุมเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน สะท้อนปัญหาการทำงานและจะเสนอเพื่อให้ที่ประชุมรับฟัง เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน และเสนอเข้าคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดต่อไป เช่น -ราคาผลผลิตข้าวตกต่ำ เสนอผ่านที่ประชุมและคณะกรรมการร่วมกันแก้ปัญหาด้วยวิธีการผลิตข้าวพันธุ์ดี การแปรรูปข้าวสาร รวมกลุ่มนาแปลงใหญ่

- ราคาโค-กระบือตกต่ำ เสนอผ่านที่ประชุมและร่วมกันหาแนวทางการแก้ปัญหา เช่น รวมกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองราคา
- ปัญหาขาดแคลนน้ำ แก้ไขด้วยการบริหารจัดการพื้นที่ การขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำ การขุดบ่อบาดาล
- ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช และปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร ร่วมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการป้องกัน และกำจัดโรคและแมลง
- เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแลกเปลี่ยนผลผลิตที่มีอยู่ในแปลงของเกษตรกรต้นแบบ
- การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนปัญหา และแนวทางการพัฒนา

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

คุณสะอาด เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอประโคนชัย ซึ่งในการเข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้งเป็นการประชุมบูรณาการร่วมกับโครงการแปลงใหญ่ แต่ละครั้งจะประชุมเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงาน สะท้อนปัญหาการทำงานและจะเสนอเพื่อให้ที่ประชุมรับฟัง เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน รวมถึงการนำวาระการประชุมจากระดับจังหวัดเข้ามาแจ้งให้คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และแปลงใหญ่ได้รับทราบโดยทั่วกัน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มต้นจากได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานตามโครงการพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ ๙ และการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรและทำให้สนใจที่จะทำการเกษตร เนื่องจากคุณสะอาดทำการเกษตรมาตลอด และพื้นฐานครอบครัวเป็นเกษตรกรอยู่แล้ว จึงชวนครอบครัวให้ทำการเกษตร และเริ่มต้นจากการซื้อกระบือมา ๑ ตัว เพื่อให้ได้มูลเอาไว้ใส่พืชที่ปลูก พร้อมๆ กับการทำนา แต่ครอบครัวบอกว่าตัวเดียวกระบืออาจจะเหงา จึงซื้อมาเลี้ยงเพิ่ม หลังจากนั้นก็เพิ่มจำนวนและขยายพันธุ์มาเรื่อยๆ รวมถึงการเลี้ยงโค เลี้ยงแพะ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ซื้อที่ดินเพิ่ม

ด้วยความที่เป็นคนขยันมาก คุณสะอาดจึงมีความคิดว่าจะต้องขยันให้มาก และด้วยพื้นฐานครอบครัวเป็นเกษตรกรอยู่แล้ว จึงเริ่มต้นทดลองการปลูกข้าว ได้แก่ นาดำ นาหว่าน และนาหยอด ทำให้สามารถคาดเดาและปรับวิธีการปลูกข้าวได้ตามสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมในแต่ละปีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยส่งเสริมและสนับสนุน และได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจจากครอบครัวเป็นอย่างดี

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ราคาผลผลิตที่ตกต่ำและผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี บางปีได้น้อย บางปีได้มาก บางปีมีโรค แมลง และศัตรูพืช ทำให้คิดที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในแต่ละปี ด้วยการทำนาที่แตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศและสภาพอากาศ ซึ่งต้องอาศัยน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก เริ่มจากการแก้ปัญหาน้ำ ซึ่งบางปีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก จึงแก้ปัญหาด้วยการขุดบ่อบาดาลใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำขึ้นมาใช้ และขุดบ่อพักน้ำบาดาลจากการทดลองด้วยตนเองพบว่าการทำนาดำได้ประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากมีระยะให้ข้าวแตกกอได้อย่างสมบูรณ์ มีการจัดการวัชพืชและศัตรูพืชได้ง่าย ข้าวมีคุณภาพ ส่วนการทำนาในรูปแบบอื่นๆ ยังคงทำอยู่เหมือนเดิม แต่ต้องดูลักษณะของสภาพอากาศในแต่ละปี

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

แก้ปัญหา น้ำ ด้วยการขุดสระ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน
จึงแก้ไขปัญหาด้วยการขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในข้าว แล้วเดินระบบท่อน้ำเพื่อให้น้ำกระจายไปสู่แปลงที่ขาดน้ำ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

คุณสมบัติทำนาเป็นหลัก (พันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕) ดังนั้นในแต่ละปีจะมีวิธีการทำนาที่แตกต่างกัน โดยมีสภาพอากาศเป็นปัจจัยหลักในการพิจารณา มีการปรับปรุงบำรุงดินทุกๆ ปี โดยใช้ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยคอกที่ผ่านการหมักแล้ว

การทำนาหยอดข้าวแห้ง ในสภาพพื้นที่ที่มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการตกกล้าและปักดำโดยการหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ในหลุม ๆ ละ ๓-๕ เมล็ด เมื่อฝนตกข้าวก็จะงอกและเจริญเติบโตต่อไป การหยอดข้าวในอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ปริมาณ ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ด้วยการใช้เครื่องหยอดเมล็ด สามารถเพิ่มผลผลิตได้ เมื่อเทียบกับวิธีการหว่านที่ใช้เมล็ดพันธุ์ในปริมาณ ๒๐-๒๕ กก./ไร่ ซึ่งช่วยเกษตรกรลดต้นทุนจากการใช้เมล็ดพันธุ์ และยังช่วยให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากเดิม ๓๕๐-๔๐๐ กก./ไร่ เป็น ๕๐๐-๖๐๐ กก./ไร่ โดยใช้แทรกเตอร์ติดตั้งกับเครื่องหยอดเมล็ดที่สามารถปรับระยะห่างระหว่างกอ ระยะห่างระหว่างแถว และอัตราการหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ ยังสามารถควบคุมความลึกในการหยอดและกลบเมล็ดทำให้ความลึกในการหยอดสม่ำเสมอ ลดความเสียหายจากสภาพอากาศและศัตรูพืช และสามารถฝังเมล็ดในดินที่ระดับความลึกที่เหมาะสมได้ ส่งผลให้รากข้าวเจริญเติบโตได้ดี สมบูรณ์ แข็งแรง และทนทานต่อความแล้งได้

การทำนาหว่าน แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

การหว่านข้าวแห้ง (หว่านสำรว) เหมาะสำหรับนาที่สภาพน้ำไม่เพียงพอ โดยเตรียมดินด้วยการไถและไถแปร จากนั้นนำเมล็ดข้าวไปหว่าน แล้วไถหรือคราดกลบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อฝนตกหรือปล่อยน้ำเข้านา ข้าวจะงอก

งามขึ้น จะมีผลเสียคือ ข้าวจะขึ้นเป็นระยะห่างที่ไม่สม่ำเสมอ และมักมีวัชพืชขึ้นมาด้วย การหว่านจะต้องหาคนที่มีความเชี่ยวชาญในการหว่านข้าวให้ระยะห่างระหว่างเมล็ดพันธุ์ข้าวเหมาะสมไม่บางหรือหนาเกินไป

การหว่านข้าวออกหรือหว่านน้าตม เหมาะสำหรับนาที่มีปริมาณน้ำมาก โดยเตรียมดินด้วยการไถและคราดให้พื้นนาเป็นโคลนตม แต่ใช้การหว่านเมล็ดข้าวที่เพาะไว้จนเริ่มงอกแล้ว (๑ คืบ)

การทำนาคำ เหมาะสำหรับนาที่มีฝนตก หรือมีน้ำท่วม และพื้นดินเก็บกักน้ำได้ดี เตรียมดินด้วยการไถและคราดให้พื้นนาเป็นโคลนตม นำต้นกล้าที่ตักกล้าไว้ในแปลงกล้ามาปักดำ ในระยะห่างที่เหมาะสม (๒๐-๒๕ ซม.) โดยกิจกรรมถอนกล้า-ดำนา จะเป็นกิจกรรมที่มีประจำทุกๆ ปี มีการเชิญชวนญาติ พี่ น้อง เพื่อน รวมถึงหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกิจกรรม เพื่อให้คนที่มาทำกิจกรรมมีความสนิทสนมกัน ได้ทานข้าวร่วมกัน เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและประเพณีอันดีงาม รวมถึงสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเนื่องจากการมีแรงงาน

การกำจัดศัตรูพืช คุณสะอาด ใช้สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาในการป้องกันกำจัดโรคที่เกี่ยวข้องกับรากทุกชนิด เนื่องจากการระบาดอยู่ทุกๆ ปี และมีการตัดใบข้าวเพื่อลดความหนาแน่นของใบข้าวป้องกันโรคและแมลง อีกทั้งเป็นอาหารให้โค-กระบือ หมั่นสำรวจแปลง เมื่อพบโรคก็จะหาวิธีการกำจัดหรือสอบถามมายังสำนักงานเกษตรอำเภอปราสาท

การเก็บเกี่ยว เก็บเกี่ยวด้วยการลงแขกเกี่ยวข้าว จากนั้นใช้รถนวดข้าว และการใช้รถเกี่ยว หลังจากได้ข้าวมาแล้วทำการตากให้แห้งตามคำแนะนำจากกรมวิชาการเกษตร แล้วเก็บขึ้นยุ้งข้าวแยกเป็นแปลงๆ ไม่รวมกัน เนื่องจากต้องใช้พันธุ์ข้าวในฤดูถัดไป

การปรับเปลี่ยนพันธุ์ข้าว ในทุกๆ ปี คุณสะอาดจะเปลี่ยนพันธุ์ข้าว โดยพิจารณาจากแต่ละแปลง แปลงไหนข้าวสวย ปลอดภัย จะนำข้าวในแปลงนั้นมาเป็นพันธุ์ข้าวในปีถัดไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๘๐ ไร่

๑.๒) ยางพารา พื้นที่ปลูกจำนวน ๔ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาตะเพียน/ปลาไน จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โค จำนวน ๑๕ ตัว

๓.๒) กระบือ จำนวน ๑๕ ตัว

๓.๓) แพะ จำนวน ๑๕ ตัว

๓.๓) เป็ด/ไก่ จำนวน ๑๐๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ๔ ชนิด มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ข้าว เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่

๑.๒) ปลา เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท (เริ่มต้นเลี้ยง)

๑.๓) โค เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท (เริ่มต้นเลี้ยง)

๑.๔) กระบือ เป็นเงิน ๑๙๕,๐๐๐ บาท (เริ่มต้นเลี้ยง)

๑.๕) แพะ เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท (เริ่มต้นเลี้ยง)

รวมต้นทุนการผลิต ๔๕๙,๐๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๗,๒๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปลา.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ยางพารา.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๓,๐๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....เป็ด, ไก่,แพะ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๓๐,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ข้าว, ไร่, กล้วย.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ..๔๐๐,๐๐๐...บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

- เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ช่วยให้สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ดีขึ้น

- สร้างรายได้และอาชีพ ช่วยส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถแปรรูปผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว

๒. ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น

- เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเกษตรกรต้นแบบ และเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ ที่ทันสมัย เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิต.

- เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ

- ช่วยเชื่อมโยงเกษตรกรกับตลาด และส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางต่างๆ.

สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

- เป็นศูนย์กลางในการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ.

๓. ประโยชน์ต่อส่วนรวม

- เป็นแหล่งข้อมูลและข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญของชุมชน ช่วยให้เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์

- เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการความร่วมมือ ศพก. ช่วยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนและพัฒนาภาคการเกษตร.

- สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ ดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน.

- สร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตร ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับภาคเกษตรกรรมในระยะยาว.

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในการทำนามีหลากหลายรูปแบบ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และส่งเสริมความยั่งยืนในการทำนา เช่น

๑. ระบบน้ำอัจฉริยะ (Smart Irrigation) ช่วยให้การจัดการน้ำในนาข้าวมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดการใช้น้ำเกินความจำเป็น และป้องกันการเกิดน้ำท่วมหรือน้ำแล้ง

๒. การจัดการฟาร์มรูปแบบใหม่ (New Farm Management) เช่น การทำนาแบบ เปียกสลับแห้ง ที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซมีเทน

๓. เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร (Agricultural Biotechnology) เช่น การใช้ จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ (ไบโอม) เพื่อปรับปรุงดินและเพิ่มผลผลิต ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และการพัฒนา พืชที่ทนทานต่อโรคและแมลง เพื่อลดการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

๔. การใช้พลังงานสะอาด (Clean Energy) การใช้พลังงานแสงอาทิตย์หรือพลังงานทดแทนอื่นๆ ในการขับเคลื่อนเครื่องจักรกลการเกษตรและระบบต่างๆ ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและลดต้นทุน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการทำนา จะช่วยให้การทำนามีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการทำเกษตรอย่างยั่งยืน สุดท้ายคือเทคโนโลยีการจัดการฟางและตอซัง ซึ่งโดยทั่วไปชาวนามักเลือกการเผาฟางและตอซัง เนื่องจากการปล่อยไห้ย่อยสลายตามธรรมชาตินั้นใช้เวลานาน ไม่สอดคล้องกับการทำนาปีละหลายครั้งของบางพื้นที่ แต่การเผาไ้ทำให้ธาตุอาหารที่อยู่ในฟางข้าวและตอซังคือไนโตรเจน ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมถูกทำลาย โดยไนโตรเจนจะถูกทำลายไป ๙๓% และฟอสฟอรัสหายไป ๒๐% จึงเป็นเหตุให้ดินเสื่อม อีกทั้งยังก่อให้เกิดมลพิษ ฝุ่นขนาดเล็ก PM๒.๕ และเกิดก๊าซเรือนกระจก ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

-การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เกษตรกรสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำการเกษตรแบบผสมผสานหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ จนประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับ.

-การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จใน ศพก. ได้เป็นต้นแบบและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับเกษตรกรอื่นๆ ในชุมชนและเครือข่าย.

-การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกร ศพก. เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนซึ่งกันและกัน.

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

-การเป็นแหล่งเรียนรู้ ศพก. กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ.

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

-การจัดการความเสี่ยงและภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง หรือโรคระบาด อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตและรายได้ของเกษตรกร การให้บริการอาจรวมถึงการให้คำแนะนำในการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติ การจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า หรือการช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติ.

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเกษตรกรต้นแบบ และเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ ที่ทันสมัย เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิต.

- เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆ

- ช่วยเชื่อมโยงเกษตรกรกับตลาด และส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าเกษตรผ่านช่องทางต่างๆ.

สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร

- เป็นศูนย์กลางในการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- เป็นแหล่งข้อมูลและข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญของชุมชน ช่วยให้เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเป็นประโยชน์

- เป็นศูนย์กลางในการบูรณาการความร่วมมือ ศพก. ช่วยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนและพัฒนาภาคการเกษตร.

- สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ ดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับชุมชน.

- สร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตร ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาภาคการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับภาคเกษตรกรรมในระยะยาว.

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

-การเป็นแหล่งเรียนรู้ ศพก. กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ.

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

-บทบาทของประธาน ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) คือการเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรในชุมชน โดยบูรณาการความรู้และประสบการณ์ของทั้งภาครัฐและภาคประชาชนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

-ความภาคภูมิใจของ ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) คือการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกร. ศพก. หลายแห่งสามารถพิสูจน์ได้ว่า การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม สามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนได้จริง เช่น การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน ศพก. สามารถแสดงให้เห็นถึงการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตได้จริง ,การเป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ ศพก. ทำหน้าที่เป็นต้นแบบและแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรรายอื่นๆ ในการนำวิธีการผลิตที่ได้ผลจริงไปปรับใช้,การสร้าง ความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร,ศพก. ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร โดยการให้ความรู้และคำแนะนำในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร ความสำเร็จของศพก. ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น.

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

คุณสะอาด เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจระเข้มาก ,เป็นประธาน ศพก. ,เป็นประธาน ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลจระเข้มาก และเป็นประธานแปลงใหญ่ข้าวตำบลจระเข้มาก

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

-ร่วมกิจกรรมแห่เทียนพรรษาของตำบลจระเข้มาก

-ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้วันเฉลิมพระเกียรติ

-ร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่างๆของตำบลจระเข้มาก

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ตราบใดที่ยังมีลมหายใจ จะไม่คิดว่าจะต้องเหนื่อย จะต้องท้อ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายชันธลักษณ์ ศรีวิเศษ

เกษตรอำเภอประโคนชัย

นางเกษศณี คำแก้ว

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

นางสาวนพวรรณ ประจักษ์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การเล่าเรื่อง การฟัง การสัมภาษณ์ การตั้งคำถาม การสังเกต การเก็บข้อมูล

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

-

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ ๓ ตำบลโคกมะขาม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ ๑๐ ตำบลไพศาล อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ ๙ ตำบลบ้านไทร อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ ๓ ตำบลโคกตูม อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ ๖ ตำบลโคกม้า อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๔ ตำบลสีเหลี่ยม อำเภอกระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๗ ตำบลตะโกตาพิ อำเภอกระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๗ ตำบลประจักษ์ อำเภอกระโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกยาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๕ ตำบลละเวียง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองบอน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๑ ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๗ ตำบลแสงโตน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๙ ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

แผนที่เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
หมู่ที่ ๓ ตำบลปังกู อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

รูปภาพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

